

Podminky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopirování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

Technická a redakční příprava pro www.krnka.cz:

Skramoušský Jan

Dynda Vladimír

Číslo II. **V Praze, v sobotu dne 16. dubna.** **1870.**

Vychází každou sobotu ráno.
Předplácí se:
V Praze: měsíčně 45 kr., čtvrtletně 1 zl. 35 kr. půlletně 2 zl. 70 kr. Poštou: měsíčně 50 kr., čtvrtletně 1 zl. 50 kr., půlletně 3 zl. Číslo o sobě prodává se za 15 kr. — Rukopisy se nevracejí.

česk o-moravský vojenský týdenník.
„Starou slávou k nové slavě!“
Majitel: **Eduard Rüffer.** — Vydatel a redaktor: **Hynek Lang.**

O soustavě Krnkově.
Cáš historická.

Než podáme čtenářstvu úplný výpis zadovky Krnkovy, chceme je obeznámiti s historií této ručnice podle monografie, jež nám zaslána byla s ručnicí samou. Roku 1849 předložil tehdejší puškař Krnka ve Volini (v Čechách) c. k. zemskému vojenskému velitelství v Praze zadovku, kterou také na rozkaz tohoto úřadu zkoušeli.

Zkouška ta byla provedena v lednu 1850 za všeobecné pochvaly.

Zprávy ale, které byly co přiznivé výsledky zkoužky vojenskému vrchnímu velitelství do Vídni zaslány, byly bohužel přijaty velmi nepřiznivé, jejichž nejbližší rozhodnutí znělo: „že tato soustava tak mnohých prý nedostatků nehodi se k účelům vojenským.“

Jak patrno, bylo první debut tohoto vynálezu již

dosí osudným a uteklo na to několik let, jich užil vynálezce k mnohým důležitým opravám ručnice. Bylo by velmi snadno, učiniti několik poznamenání, kteráby stereotypním „kdyby už tenkráte atd.“ počítati mohla.

Jedno číslo „Siebenbürger Boten“ obrátilo dne 16. května 1856 opětne veřejnou pozornost na tuto soustavu zadovky. Paměti hodno jest doslovnc místo zmíněného článku, kdež mezi jinými se ví, „že tento druh zbrani nejvýš praktickými a interresantními vlastnostmi sestrojení dobude si nesmírně velkých výsledků, až vejde do všeobecné známosti.“

Prostý professor, žádný znalec atd. vyslovil, co se po 10 letech na českých bojištích v pravdě uskutečnilo. Dále budeme také viděti, že vynálezce sám ničeho neopomeuul, co mohlo by pozornost vlády aneb příslušných kruhů vojenských na ten vynález a jeho ocenění obrátiti.

Zmínti se zde také dlužno, že užival tenkráte vynálezce střel zahrocených dle vlastního sestrojení, které byly zhotovovány z litiny a olovněným pláštíkem opatřeny, na němž byly vrezány rýhy příslušné na hřadky hlavně. Tyto střely v malém úplně zastupovaly dnes s neobyčejným prospěchem užívané obdélné střely u děl rýhovaných, a vynálezce již tenkráte upozornil rakouskou vládu zásilkou na artilleritské zúžitkování tohoto principu, — čeká ale podnes na vyřízení zásilky té od tehdejšího vrchního velitelství vojenského.

Těmito střelami byly nejsilnější kyrysy i na větší vzdálenosti prostřeleny, kteréž výsledky ve zvláštní brožúrce vynálezce tenkráte bliže objasnil.

Ze všeho toho jde na jevo, že již tenkráte i vynálezce na užívání rýh u děl poukázal.

Téhož roku prosil vynálezce, tehdy plukovní puškař u 10. pluku hulánského hraběte Clam-Gallas, opětne, aby dopuštěno bylo, zadovku jeho kommissionelně u c. k. vojenského vrchního velitelství zkoušeti.

Bude nevhodnějším, podati rozhodnutí vrchního vojenského velitelství úplně, čimž nejasněji lze do-

kázati, jaké náhledy za oné doby v nejvyšších vojen-ských kruzích vládly.

Rozhodnutí ono zní:

„Vysoké vojenské vrchní velitelství odvětilo reskriptem ze dne 25. předešlého měsíce III, 10, Čís. 4325 na zaslanou sem od pluku zprávu ze dne 2. srpna 1856, žádosti plukovního puškaře Silvestra Krnky, v níž první za připuštění vynalezené od něho rychlostřelné ručnice ke zkoužce kommissionelni, že nezneuznává se pile, jakou vynálezce jeví, ani jeho obratnost, že však, poněvadž již s dostatek jest dokázáno, že každá ručnice sestrojena pro nabíjení od zadu z mnohých a velmi důležitých příčin pro potřebu vojenskou se nehodi, tedy žádosti puškaře za kommissionelni zkoužku nové od něho sestrojené pušky nikterak vyhověti se nemůže.

Uvedené žádosti připojené vypsání rovněž vracíme.

V Sibíně, dne 8. října 1856.

Ve jmenu Jeho Výsosti veličího pana generála! Svět rozhodl již dávno nad zanedbávacími hřichy jistých kruhů a osob, a bylo by zde nejméně vhodno, k soudcovskému uznání přítomnosti přidávat ještě vysvětlivky. Po tomto skutečně originelném rozhodnutí uplynulo opět několik let, a přišel rok 1859 s válkou francouzsko-sardinskou, v níž byli v jedné idei Rakušané za Francouzy — v idei, aby uživali děl rýhovaných, která mohla se těšiti teprv pak všeobecnému uznání, když střely jejich zanášely spousty až do záloh záměstnané armády. Povážíme-li nyní, jaké důležitosti by ozbrojení zadovkami bylo dosáhlo a jak snadno by bylo možno zřídit je z ručnice Lorenzovy, která mnohem dál nesla, než ručnice Francouzské, vyplývají tak patrně konsekvence, které by jen za polovičně příznivého vedení dobyly výsledků zcela jinačich.

Dejme tomu, že nebylby zavdal rok 1859 po hnůtky k bližšímu poznání zadovek, naskytlo se zajisté ve válce dánské dosti příčin a příležitosti, aby věnovali zadovce více pozornosti.

(Pokračování.)

Číslo 13.

V Praze, v sobotu dne 30. dubna.

1870.

Vychází každou sobotu
ráno.

Předplatící se:

V Praze: měsíčně 45 kr.,
čtvrtletně 1 zl. 35 kr. půl-
letně 2 zl. 70 kr. **Poštou:**
měsíčně 50 kr., čtvrtletně
1 zl. 50 kr., půlletně 3 zl.
Cíllo o sobě prodává se za
15 kr. — Rukopisy se ne-
vracejí.

Redakce i administrace
v Mariánské ulici č. 1417-II
v 3. poschodi.

Inseráty

za nízkou cenu
přijímá a co nevhodněji
upravuje administrace.
Všecky záslilky budete
kolkovány.

česko-moravský vojenský týdeník.

„Starou slávou k nové slavě!“

Majitel: **Eduard Rüffer.** — Vydatel a redaktor: **Hynek Lang.**

O soustavě Krnkově.

(Pokračování.)

Na nejvýš překvapující výsledky jehlovek dle soustavy Dreysovy, které stojí nyní téměř za všemi zadovkami co do působivosti, jistoty rány a dostřelů, byly ode všech svědků této výpravy patřičně uznány. Úřadní i soukromé zprávy souhlasi vesměs v náhledu tom, že zavedení zadovek, berouc ohled na výhody dobyté pruským vojskem ve válce šleswig-holsteinské, jest ve všech armádách nutnosti.

Nebylo potřebí poukazovati teprv na převelmi přiznivé užití zadovek ve válce americké.

Zmíněných zpráv nejbližším následkem bylo aspoň to, že v nejvyšších kruzích rakouské vojenské hierarchie neignorovali již se zvláštním pokrčením ramen důtklivě napomínající skutečnosti pruské zadovky, ačkoliv se ještě velmi mnohé a bohužel také rozhodující osobnosti za úhlavní nepřátele takového zavedení vydávali, a zadovkám každou vojensko-praktickou cenu s neuvěřitelnou téměř zaslepeností a svéhlavostí již napřed odpírali.

Stará písnička, že vysloví-li nějaká vysoce postavená osoba spodikicky, byťby sebe zmatenější výrok, na sta poddaných, ač jen ze servilní zvyklosti zbožně ho vzývají, osvědčila se bohužel co nejjasněji i v tomto případě.

Vyjádřil se prý jeden z dřívějších velitelův arsenálu, generalmajor Stein, kdy jednalo se o otázku ozbrojení: „pokud on bude velitelem arsenálu, že ani jedna zadovka nebude zhotovena!“ — Na štěsti jest tento generál i otázka ozbrojení stanoviskem překonaným.

Krátce před vypuknutím války rakousko-pruské byla soustava Lindnerova komisionelně zkoušena. Že prostřed mnoha slibných prací vyšetřovacích tak překvapujícím způsobem pruské vypovězení války vše přerušilo, bylo zlou náhodou, že však rozhodně nepotřebnou soustavu uznali za hodnou takové pozornosti, jest za okolnosti, že potřebovali jen ruku vztáhnouti, aby nejvýbornější soustavu zadovek, právě Krnkovu, jen bliže ohledali, úplně novým a sotva zdálo by se býti víre podobným, kdyby nebylo právě četných a autentických díkazů.

Mezitím vypukla válka a rakouské ručnice ze předu nabijecí stály naproti jehlovkám. Výsledek tohoto krvavého, ježto nerovného boje zná každý; pokud však jehlovky zavinily porážky armády rakouské, jest předmětem, ienž mnohé již diskusi musel sloužiti za základ. Dost na tom, že nestejně ozbrojení zůstane vždy hlavní přičinou nesmírných ztrát armády severní.

Avšak museli dříve tisícové srdatatých bojovníků Molochovi jehlovce obětováni a dříve bitvy a boje ztracený býti, které přivedly stát až na kraj rozpadnutí, aby konečně přesvědčili se o jasných nepopíratelných výsledcích zadovek; musili nejprv vyzkusiti válečnou vhodnost a působivost na vlastním těle, než mohli se rozhodnouti, aby vlastnosti ty uznali. A zkoušky té

se jim dostalo; na českých bojištích vnutilo se jistým osobám, ačkoliv pozdě, přesvědčení, že se: „každá ústrojím pro nabíjení ze zadu opatřená ručnice z mnohých a velmi důležitých příčin pro vojenské potřeby konečně přece hodi.“

Po těchto nesmírnými ztrátami nabytých zkušnostech počali teprv pomysleti na zavedení praktické zadovky a k tomu účelu zasedala komisi za předsednictví arcivévody Viléma.

Ač veškeré zkoušky a výsledky neznámy jsou, lze vším způsobem tu okolnost konstatovati, že teprv po velmi značném obětování peněz a času a když přijaté téměř soustavy Lindnerovu a Remingtonovu právem opět zavrhl, mohli se teprv odhadlati k přijetí soustavy Wänzlovy a Werndlovky.

Mezi četnými konkurenčními zadovkami byla opět zastoupena soustava Krnkova, avšak z příčin až dosud neznámých nebyla k důkladnějším zkouškám připuštěna.

Z počátku zdálo se sice, že této soustavě aspoň nějakou cenu přidítají, ježto žádalo ministerstvo války za udání ceny pro případ zasilání, kdyby všecky do savádní ručnice byly dle té soustavy v zadovku změněny. Avšak již několik dnů po vyhovění této žádosti, uznali za vhodno, aby všecka dálší podání v té věci rozhodně odmrštili, ježto odporučované přijeti soustavy Wänzlovy pro změnění a soustavy Werndlovky pro vyrábění nových ručnic bylo sankciováno.

Proti všem těmto nepříznivým poměrům stávala se soustava Krnkova čím dálé tim známější a i časopisectvo poukazovalo zvláště v posledních letech na nepředstihlé dosud vlastnosti této zadovky. — Od časopisů uveřejněné pozvání*) všech vynálezce zadovek ke střelbě o závod mělo za následek aspoň důkladnější upozornění, avšak nikoho nebylo, kdyby výbornosti zmíněného vynálezu tím způsobem dal na jevo. Jako však pro každý dobrý a prospěšný vynález bliží se konečně okamžik uznání, tak mohla se také tato soustava již na počátku roku 1869 těšiti větší pozornosti ze strany vlády ruské. Opakováné a se zvláštní péčí před se vzaté zkoušky u vojenské komisi, jež za předsednictví velkoknížete Mikuláše v Pe-

*) Pozvání ke střelbě o závod se zadovkou.

Níže psaný vynález zadovky, jejiž soustavu již před dvaceti lety, tedy dlouho před Hradcem Králové, v brožurce podal, a také tenkrát a později c. k. vojenské komisi ke zkoušce odevzdal, zve všecky vynálezce za lokek, zástupce všech v Evropě v užívání všeckých soustav, ke střelbě o závod ve Vídni.

Jest hotov podstoupiti boj se všemi soustavami a ručnicemi, se zavedenou v Anglicku a Turecku ručnicí Sniderovou, s francouzskou Chassepotou, s pruskou jehlovkou, s ruskou soustavou Carleovou, s rakouskou ručnicí Wänzlovou, Remingtonovou a Werndlovou, s belgickou Albini-Brändlerovou, se švýcarskou Milbank-Amslerovou a Peabody-nou.

Myslí, že jest přesvedčen, že vynalezená od něho patentovaná zadovka, se zhotovenými k ní, rovněž privilegovanými patrami, co do prostoty a láce, rychlosti a správnosti střelby, pevnosti a jistoty přívory, co do snadného užívání a vytrvalého upotřebování všecky konkurenční zadovky předčí, jakož žádnu z nich za bezohledného s ní nakládání, za vlivu každého počasí též neportunětnosti, zvláště ale rovně rychlé možnosti opravy a rovně láce jednotlivé rány neposkytuje. Konečně může sotva která ručnice tak bezpečně lidem i nedostatečně vycvičeným dána být do rukou, a následkem toho neodporučuje se také žádá rovnou měrou k potřebám vojsk, myslivec a střelec.

Podmínkami pro navrhované střílení o závod, které níže psaný osměluje se činiti, bylo by: 1. Musela by zvolena být nestranná komisi zkoušební, která by také program ustanovila. 2. Musela by každá závodu se účastnicí zadovka nejméně dvanácti ručnicemi zastoupena být, aby možno bylo důkladnost její v množství vyzkusiti. Zbraně své mám stále sklad.

Sylvestr Kraka.

trohradě rokovala, potkaly se s nejlepšími a překvapujícími výsledky, jakých žádná z ostatních čelně za-stoupených soustav nedošla. Zkušebních prací od ruské vojenské komisi v čase poměrně krátkém dokončených bylo nejbližším následkem určité přijetí zadovky Krnkovy pro obměnu ruské ručnice, a ruské vojsko jest nyní ozbrojeno zadovkou nejprostří, nejlacinější a pro účele vojenské rozhodně nejpříhodnější.

Ježto značná zásilka ručnic dle soustavy Krnkovy také do Černé Hory dopravena byla a přijetí té soustavy také v Srbsku v nejbližší době očekávat lze, můžeme právem tvrditi, že zadovka Krnkova bude mít největší rozšíření mezi všemi dosud učiněnými vynálezy toho způsobu.

Za jiný nemálo důležitý důkaz výbornosti zadovky Krnkovy mohou také uznána býti četná nápodobení mnohých zbrojířův, ježto však nelze cosi prostřího sestrojiti, než jest soustava Krnkova, nepodařily se tyto pokusy vesměs úplně. — Duchaplný vynález tento osvědčí zajisté největší užitek a prospěch při podnících válečných.

Sestrojení ručnice té podáme budoucně.

Cislo 14.

V Praze, v sobotu dne 7. května.

1870.

Vychází každou sobotu
ráno.

Před plácí se:
V Praze: měsíčně 45 kr.,
čtvrtletně 1 zl. 35 kr., půl-
letně 2 zl. 70 kr. **Poštou:**
měsíčně 50 kr., čtvrtletně
1 zl. 50 kr., půlletně 3 zl.
Číslo o sobě prodává se za
15 kr. — Rukopisy se ne-
vracejí.

česko-moravský vojenský týdeník.

„Starou slávou k nové slavě!“

Majitel: **Eduard Rüffer.** — Vydatel a redaktor: **Hynek Lang.**

Redakce i administrace
v Mariánské ulici č. 1417-II
v 3. poschodí.

Inseráty
za ménou cenu
přijímá a co nevhodněji
upravuje administrace.
Všecky zásilky budou
kolkovány.

0 soustavě Krnkově.

(Pokračování.)

Technická část.

Přívora záleží z pouzdra, příklop, zápalníku, vy-
tahováčku a potřebných šroubků.

Pouzdro přívory jest na vrchní části přiměreně
konci hlavně vyhloubeno a napřed matičnými závitky
opatřeno, aby mohlo být na hlaveň přišroubováno.

Pro příklop jest pouzdro obloukovitě vyhloubeno
zšíří $\frac{3}{4}$ " a obě stěny jsou právě tak široce vyříznuty.

Přední část pouzdra slouží sesilení lůžka a pře-
sahuje na levé straně stěnu pouzdra hlavici, v níž jest
výseč pro vytahováček. Na přední ploše té části jest
v levo hlavně otvor pro hřidel (Wellenschraube), která
jest závitky svými do levé stěny pouzdra vešroubována.

Příklop jest vložen do zmíněné hřidele a hři-
delí upevněn.

Lehkým jen tlakem na násadec vymrští se pří-
klop v levo vzhůru a opačný pohyb způsobuje zapad-
nutí jeho do výrezu pouzdra. Aby se zamezilo samo-
volné otevření příklopu jest na pravé přední části
pouzdra nýtek vešroubován, který zapadnutím příklopu
v před se posune a pak pružinou do upraveného
k tomu otvoru na přední ploše příklopu se vymrští.

Zapadá-li příklop, uzavírá přední jeho plocha
zadní otvor hlavně úplně. Na přední ploše jest vál-
covitý otvor šíkmého směru pro plitku (Zündstiftbol-

zen) spojen s otvorem slabším. V tomto jest zasazen zápalník, jenž dotýká se hlavici styčné plochy.

Pružina při mnohých systémech u plitky užívaná odpadá při této přivoře, poněvadž plitka obdélným postranním otvorem opatřena jest, do něhož v příklopu zasazený šroub zapadá.

V úle tím způsobená umožňuje volný pohyb plitky, která uhození kohoutku na zápalník přenáší. Hlavice plitky jest šikmo vyříznuta, aby uhozením kohoutku přivora zcela jistě se zavřela.

Polokulatá dutina, na niž příklop zapadá, jde nepatrň vstupnajíc k zadnímu konci pouzdra přívory. Tam se spojí s podobným polokulatým vyhloubením pažby, tak aby vytahováček vyhozený toulec sám od sebe volně vylétnouti mohl.

Přední díl pouzdra přívory jest opatřen na silnější levé straně šikmo k lůžku běžicím vřezem, do něhož vpadne vytahováček. Ten má na konci týčicím do hlavně šikmý výřez, jenž slouží tomu, aby zachytíl okraj patrony, a tlakem zpruženého příklopu na vyčnívající hlavici vytahováčku prázdný toul z lůžka vyhodil. Vytahováček jest připevněn na přední část pouzdra přívory šroubem z dola nahoru jdoucím.

Šroub jdoucí od levé stěny po zadním konci pouzdra přívory, připevňuje toto pouzdro zcela bezpečně k pažbě, do kteréž celou dolejší zaokrouhlenou částí zapuštěno jest.

Při užiti této přívory k předělání předovek zůstane starý zámek zcela bez proměny a jen kohoutek se změní za účelem, aby ráz mohl vykonán býti na plno. Kohoutek nový mnohem silnější a jinak zřízen, uhodi na hlavici plitky a způsobi takto zápálení patrony a upevnění příklopu.

Poněvadž pak uzavření plynů již kovovou jednotnou patronou se docílí, jest zřejmo, že tato přívora prostotou, pevností, jistotou a láci výroby nad každý jiný systém vyniká.

Působení plynů povstalých zapálením prachu vyrovnává se úplně řádným ústrojím přívory. Příklop zapadající úplně do výrezu a dutiny pouzdra přívory, uzavírá hlaveň po celé šířce pouzdra přívory a není se čeho obávat ani v tom pádu, kdyby patrona prasknouti měla, poněvadž vhodný a řádný kohoutek rázem na hmotnou plitku činí nemožným zdvihnutí příklopu.

Odpěravost přívory byla překvapujícím způsobem dokázána při zkouškách, v Krahujevci, Bělehradu a zvláště v Petrohradu. Sdělímeli pokus, při kterém na patronu ještě dvě kule do hlavně vklíněny byly, dosačí to, aby tvrzení naše odůvodněno bylo. Mimo to byla ještě hřídel z přívory odstraněna, takže příklop ničím jiným v pouzdru držen nebyl. Podobně byly ostatní šrouby pouzdra a jednotlivé části uvolněny, a přec nebyl po několika obezřetně vypálených ranách nepříznivý výsledek.

Při jiném pokuse podniknutém v srbském Krahujevci, byla, aby odpěravost příklopu se zkoušala, přední plocha jeho o jeden milimetr opilována, takže patronu z části viděti bylo. Na to se vypálilo 30 ran, aniž by puška na podstavec bývala položena, a přec nebyla odpěravost příklopu ani dost málo zmenšena.

Jiné zkoušky, jako k. př. že přívora vystavena byla působení povětrí, posypána pískem a prachem, vypadly při mnohých přiležitostech zcela skvěle bez všelikého porušení výkonu ústroji.

Výhody přívory.

Velká prostota tohoto systému přispívá rovněž k snadnému s puškou zacházení, kteréž i s vypálením čtyřmi pohyby státi se může, a sice:

1. Natažení kohoutku a otevření příklalu.
2. Vložení patrony.
3. Zavření příklalu.
4. Zamíření a vypálení.

Tyto čtyři pohyby vykonávají se bez nejmenšího unavení střelce a bez všelikého mřížení škodného namáhání, takže za těchto výhod beze všeho kvapu 21 ran za minutu se vypáliti může.

K této posud žádným systemem nepřekonané střelné rychlosti přispívá nejvíce vytahováček, který při otevření příklalu bez přispění ruky střelcovy neb obrácení pušky prázdný toul vydih, čímž system Krnkuv velikou má přednost před systemem Venclovým. Také tim se vyznamenává před Venclovkou, že se stává kromě 4 šroubů jen ze 6 dílů, kdežto Venclovka kromě šroubů z 11 dílů, kteréž z části složeny jsou. —

Těmito krátkými dátý byla by nepřekonaná dosud prostota a vydatnost systému Krnkova dosti dokázána. Hlavni činitel, který užívání popsané přívory u přetvořování předovek doporučí, jest veliká láce, ku které žádná cena jiných pušek přirovnána býti nemůže. Prostota a malý počet jednotlivých částí, nastrojený a nesložený mechanismus dopouští lacinou a rychlou výrobu. Zdaž potom výroba ruční prací se děje, jest lhostejno. Nejprostší ústrojí přívory podává na každý způsob záruku rychlé a snadné výroby.

Není pak třeba podotknouti, že v těchto řádkách toliko o vlastnosti přívory se jednalo, která při zjištěném uzavření plynů nikterak na dostrel a trefnost pušky nepůsobi.

Každý nestranný pozorovatel může z těchto slov posouditi, že vypsaná přívora systému Krnkova všechny vlastnosti má, které nyní při dobré a účelům vojenským vyhovujíci zadovce se vyžadují.

(Pokračování budoucně.)

Cílo 15.

V Praze, v sobotu dne 14. května.

1870.

Vychází každou sobotu
ráno.

Předplácí se:
V Praze: měsíčně 45 kr.,
čtvrtletně 1 zl. 35 kr., půl-
letně 2 zl. 70 kr. Poštou:
měsíčně 50 kr., čtvrtletně
1 zl. 50 kr., půlletně 2 zl.
Čílo o sobě prodává se za
15 kr. — Rukopisy se ne-
vracejí.

Redakce i administrace
v Mariánské ulici č. 1417-II
v 3. poschodí.

Inzeráty

za mimoúčelové
pořízení a na nejvhodnější
upravuje administrace.
Všecky zásilky budou
kolkovanány.

česko-moravský vojenský týdeník.

„Starou slávou k nové slavě!“

Majitel: Eduard Rüffer. — Vydatel a redaktor: Hynek Lang

O soustavě Krunkově.

(Pokračování a dokončení.)

Přívora se zámkem na střední ráz k zhoto- vení nových pušek.

Aby se umožnilo zhotoovení zcela nových pušek dle zásady již popsané s odstraněním zámků postranního, jakého se při všech předovkách užívá, změnila se poněkud závora. Tim ale nezmenšila se nikterak původní prostota ústroje, nýbrž právě naopak se zvětšila, poňévadž při nové pušce se zámkem na střední ráz poklop a ústroj zámků souvislý celek tvoří.

Hlavní změna, která největší výhodu poskytuje, jest spojení pouzdra přívory s ústrojem zámků. Spojení to způsobeno tim, že prodloužilo se pouzdro přívory od korytovitého vyhloubení jeho, totiž tak, že prodloužená část jest opatřena na vstoupavém vejčitě

zhotoveném vyhlubení hořejší do pažby zasahující plochy pravoúhlou vyhlubeninou, kteráž tuto část kolmo řeže a k přijmutí části zámku slouží. Část právě po- psaná jest až k okraji hořejší plochy do pažby zapuš- těna a šroubem s ni spojena.

Nejhlavnější rozdíl mezi přívorou nové pušky a ~~předčasně užívanou~~ tudíž hlavně v jednotném spojení pouzdra přívory s ústrojím středního zámku, kteréžto pojmenování vyplývá ze zařízení, dle něhož uskuteč- nění rázu doprostřed pažby vloženo jest.

Ostatní části přívory v zásadě neproměněné a již vypsané byly jen přispůsobeny ústrojí celé přívory. Podle tohoto předeslaného vysvětlení účele přijatého ústrojí rozděluji se části celé přípravy na dvoje: 1. Přiklop, plitka, zápalník, vytahováček a příslušné šrouby. 2. Kokoutek s řetizkem, bici pero, pero podstávkové (Stangentereder), jazyček a potřebné šrouby.

Výkony jednotlivých částí přívory zůstaly v cel-kovém působení stejny.

Přiklop jest na přední ploše opatřen kulatým ná- sadeem k přijetí prodloužené plitky. Prodloužení obou části stalo se z té jedine přičiny, aby větší dálkou ko- houtku od přiklopu volně vyvržení patrony umožněno bylo. —

Nýtek, jenž byl zasazen při puškách předělávaných na přední části pouzdra v levo s pružinou, aby zamezilo se samovolné otevření přiklopu, nalezá se nyní na přední ploše přiklopu, uzavírající lůžko a působí při otevření jeho na vytahováček, aby se docílil snad- nějšího zdvihu a tím také rychlejšího odstranění slupky z hlavně. Plitka byla poměrně k dálce násadce k přijetí jeho určeného zvětšena a opatřena válcovitou hlavici, v jejíž šikmý vrub kohoutek při spuštění udeří. Rázem kohoutku žene se pak jako při ručnicích pře- dělávaných plitka ra zápalník, čímž patrona se zapálí, avšak také zároveň přívora úplně se upcvní.

Podoba a velikost zápalníku ponechala se úplně a vytahováček obdržel větší a zaokrouhlenou hlavici, na níž při otvírání přiklop udeří, čímž slupka (toulec) se vyhodi.

Malý počet částí tvořících ústroj zámku, jakož pak velmi výhodné a trvanlivé sestrojení jejich tvoří dobrou míru, dle níž tato prostá a vhodná zadovka posuzována býti může.

Ořech, stolička a podstávka odpadají docela.

Kohoutek záleží z potřebná rukověti, hoření a dolent cati. Připevněn jest k pouzdrou zámkovému, a jiný šroub vetknutý v dolení část kohoutku, spojuje jej s řetízkem, jehož bradavka do rohu biciho pera zasahá. V levé obloukovité straně jsou vrezány stanký, do kterých pravá ostrá hrana hořejší části jazýčka zapadá.

Je-li kohoutek spuštěn, vyčnívá toliko jeho hoření část z pouzdra zámkového. Aby pak nevadil míření jest rukovět jeho v prostřed rozeklána; natahuje-li se, přijde stranou do pozadi a nevadí míření nikterak. Rovněž nedotkne se slupka při vypadávání nataženého kohoutku, kteréž tim ještě umožněno, že pouzdro přívory dále a mělčejí vyhlubeno jest.

Při většině zadovek a sice při všech, které kovovými patronami se nabíji, záleží při rychlostřelbě velmi mnoho na brzkém odstranění slupky po výstřelu. Sebe menší chyba v ústroji vytakováčku působí, že nutno jest odstraniti slupku rukou, čimž ale čas se ztrácí a počet ran se umenšuje.

Bici pero jest hořejším, kratším ramenem v dolejší části pouzdra závory upevněno a spočívá svým ohbím v rohovitém násadci.

Peru podstávkové jest pomocí šroubu připevněno v patřičném výřezu pouzdra zámkového, obloukovité prodlouženého, a sice listkem nalezajícím se na jeho hořejším konci. Pero spočívá na stěně levého, obloukovitého kraje pouzdra a zasahuje čípkem přidělaným na konci do levého výřezu hořejšího dilu jazýčka.

Jazýček jest upevněn pomocí šroubu na pouzdro zámkové a přenáší tlak na pero podstávkové a na kohoutek. Výkony celého rázového ústrojí rovnají se skorem úplně výkonům postranného zámku předovek a proto od vysvětlení jejich upouštíme.